

HEVESI TÍMEA

Szegedi Tudományegyetem

ORCID: [0000-0002-2727-8200](https://orcid.org/0000-0002-2727-8200)

Wolf Wolfensberger: A normalizációs elv a szociális ellátásban

A gyógypedagógiai gondolkodásba 1972-ben berobbanó normalizációs elv alapvetően határozta meg a következő évtizedek gondolkodását a társadalomból kiszorult emberek életminőségével kapcsolatban. Az elméletet Bengt Nirje vezette be 1969-ben a fogyatékossgal élő személyek életminőségére vonatkozóan. Ezt az elméletet fejlesztette tovább Wolf Wolfensberger (1972), aki a normalizációs elv célportját kiterjesztette minden társadalomból kiszorult személyre. A mozgásszervi, érzékszervi, értelmi fogyatékossgal, vagy hátrányos megkülönböztetéssel élő emberekre Wolfensberger nem úgy tekintett, mint akik nem képesek a saját életük irányítására, hanem egy egészen más, mondhatni forradalmi gondolatot fogalmazott meg. Szerinte, amennyiben a környezet biztosítja a hátránnyal élő emberek számára a képességeiknek megfelelő lehetőségeket, melyek a többségi társadalomban élő emberek számára természetes úton biztosítottak, akkor a hátránnyal élő emberek is képesek „normális” életet élni: problémákat megoldani, az álmaikért küzdeni, dolgozni, önállóan élni, szeretni, társkapcsolatot létesíteni, családot alapítani és fenntartani.

A gondolat megdöbbentő a természetessége és egyszerűsége miatt. Forradalmi mégis, mert a sérüléssel, hátránnyal élő emberek megítélése és lebecsülése a hátrányos megkülönböztetés és a kirekesztés súlyos formáihoz vezetett, ami jelentősen befolyásolta az érintettek életminőségét és önértékelését.

Több mint 50 évvel a normalizációs elv megfogalmazása után a gondolat haladó szellemű mondanivalója még mindig aktuális. Az érintettek köre egyre inkább tágul, hiszen a szociális hátránnyal élők száma napjainkban tovább bővül, mert sokszor a szegénységben élő gyerekek, fiatalok és felnőttek számára sem elérhetőek azok a lehetőségek, melyek hosszabb távon segítenék őket képességeik kibontásában, életminőségük javításában.

Aktualitása miatt a normalizációs elv megvalósítása folyamatosan elérendő célként, törekvésként lebeghet a szakemberek szeme előtt, akik a gyógypedagógusok, pedagógusok mellett közösségsszervezők, andragógusok is lehetnek, akik számára állandó feladatot, megvalósítandó célt jelenthet az egyenlő lehetőségekhez való hozzáférés biztosítása, ezzel az esélyegyenlőtlenségek csökkentése.

Wolfensberger és íróársai, Bengt Nirje, Simon Olshansky, Robert Perske és Philip Roos máig aktuális normalizációs elve elgondolkodtató és inspiráló olvasmány mindazoknak, akik a társadalmi felelősségvállalásban, az esélyegyenlőség megvalósításában részt kívánnak venni.

Wolfensberger, Wolf P.; Nirje, Bengt; Olshansky, Simon; Perske, Robert; and Roos, Philip (1972). *The Principle of Normalization In Human Services*. Toronto: National Institute on Mental Retardation.
https://digitalcommons.unmc.edu/wolf_books/1

A könyv magyar nyelven önálló, teljes kötetként eddig még nem jelent meg. A könyv magyar fordításának szakmai lektorálását a KAPOCS Kutatócsoportunk egyik tagja végzi, s online megjelentetése az Egyenlő Esélyekért Alapítvány keretein belül fog megvalósulni.